

להבות אש קודש

לקט מתורתם של קדושי ושרידי השואה פרשת בהעלותך

האזנה למיתרי לבבו של אדם¹

בדברי בינה ומוסר (מאמר 'מקורה של פורענות' עמ' קט"ז) לקט מאמרי הרב **דוד בליאכר** זצ"ל הי"ד ראש ישיבת בית יוסף (נובהרדוק) **במזריטש** מלמד יסוד בתורת המוסר מענין דיבורה של מרים, אעפ"י שענינה של מרים בסיומה של פרשתנו נפתח בו וזלה"ק:

הנה האדם מתמיה על שום מה יש להחמיר ולדקדק מאוד על כל תכונה דקה ממדות האדם ונחות נפשו. [ואולי צ"ל כוחות נפשו]. נדמים הם עליו כדברים של מה בכך, שלא כדאי להקדיש להם תשומת לב ולדקדק בהם, יתר על המדה. אבל בהסתכלנו בפרשת 'ותדבר מרים ואהרן במשה' (י"ב א') אחר שנתבונן בדקות הענין שהיה משפחתי גרידא בין אח ואחות, נזכר כפי טויעים אנחנו בהשגתנו. לפני מי דברה? לפני אחיהם, ומה דברה? דבר זה שנתפרש בעיניהם כפרישות יתירה והיה לכאורה דבריה תביעת עלבונה של צפורה אשתו וצא ראה מה עלתה להם, בשביל כך שנצטרעה ונכלמה ונסגרה שבעה ימים, ועכבה מסען של ישראל. מהפכה נוראה כזאת ובשביל דבר קל כזה?

הרי שאין עניני המדות ופנימיות לב האדם מן הקלים בעיניו, קלים באמת, וכבר אמר החכם מכל אדם: מכל משמר נצור לבך כי ממנה תוצאות היום (משלי ד' כ"ג) כל החיים ומלואם וכל אשר תחת השמש המה תוצאות לב האדם. ואם בעניני החומר, שהם כולם דברים מוגבלים ותכליתיים, אפשר שדבר קטן וקל יתפשט לממדים גדולים, על אחת כמה וכמה בענינים רוחניים. **צא וראה כמה רבבות אנשים ככל קצוי תכל מאזינים לקול נימי כנור העשויים מזנבות סוסים, ולמה לא יטו אוזן לקול נימי לבבו של אדם? עכ"ל הרב דוד בליאכר**² זצ"ל הי"ד.

¹ הכנת הגליון והלמוד בו לקיים מצות בוראי יתברך. לעילוי נשמות הורי היקרים אודים מוצלים מאש אבי מורי ר' מנחם אהרן ב"ר טוביה ז"ל, אמי חוה בת יהודה ז"ל. חותני הרב מנחם ב"ר יצחק (חבה) ז"ל אשתו זלבה בת אליהו ז"ל, בנם משה יצחק. יהודה הי"ד בן הרב מרדכי בלחטו"א (דימנטמן) פייגא סוקה בת ר' יעקב זאב ז"ל היא ובעלה הרב יחזקאל ב"ר אפרים שמואל (ריבל) אודים מוצלים מאש נפטרו ללא זשי"ק. הרב חיים קלמן ב"ר נתן נטע שלג זצ"ל ללא זשי"ק. שלום דוד ב"ר צבי הלוי (גרנט) ז"ל

² הרב **דוד בליאכר** (תרנ"א אוקריינה נספה באייר תש"ד) נולד לאביו הרב ישראל שיה שוחט ובודק (שו"ב) בעירו הומאן, לאחר מכן עברה המשפחה לקוואקז. בתחילת דרכו בעולם המוסר למד בסלבודקה אצל ה'סבא מסלבודקא' **רבי נתן צבי פינקל** זצ"ל, עפ"י המלצתו המשגיח הרב **אברהם גרודינסקי** זצ"ל הי"ד קבע אתו שיעור מיוחד, והעניק מגדלותו לבחור הצעיר, במשך כל שנותיו הרבה הרב **דוד בליאכר** זצ"ל להפליג בשבחו. מאוחר יותר התודע ל'סבא מנובהרדוק' **רבי יוסף יוזל הורביץ** זצ"ל, ונעשה מתלמידיו המובהקים. בעיר נובהרדוק התגוררו הורי אביו (לימים זכו לעלות לארץ ישראל לירושלים עד הסתלקותם) שחבבוהו עד למאוד. בפרוץ מלחמת העולם הראשונה (תרע"ד) פנה הרב יוסף הורביץ זצ"ל לעיר הומל הרוסית ולאחר סיור עם חתנו הרב אברהם יפהין זצ"ל החליטו להקים המשך הישיבה בעיר לובן. בקשיים גדולים רבים הועברה הישיבה לשם. שיטת **נובהרדוק** היתה לייסד ולזרוע ישיבות בכל מקום רשת ישיבות 'בית יוסף'. נזכור כי תקופה זו קשה מנשוא מבחינה גשמית של מלחמה עולמית וכן אח"כ מלחמה רוחנית של כפירה והשכלה ששיחתו חלקות רבות וטובות.

בחורף תרפ"ב קבע ישיבתו במזריטש לאחר החלטה להעביר את הישיבות מרוסיה לפולין. קשיים מרובים וימים של רעב עברו על התלמידים, אך הוא נצב כצור בהתמודדות הגשמית, עם זאת החדיר רוח של תחיה בכל תלמיד. היה מפורסם בפקחותו וביראתו, למרות צניעותו היו רבים מהעיר מתייעצים אתו בעניניהם. שיחותיו הפליאו את שומעיהם, היה ידוע כמתאר אומן, ששיחותיו תיאר את חלקי החיים ותהפוכותיהם, ומכל מה שראה או שמע הביא דוגמאות בשיחותיו. בשנת תרצ"א עלה לארץ ישראל ויסד בבני ברק את ישיבת 'בית יוסף' הראשונה מרשת נובהרדוק.

בפרוץ מלחמת העולם השנייה העביר חלק מישיבתו לוילנא, הוא נשאר במזריטש ולמעשה במשך למעלה משנה התחבא בבונקרים שונים עד שלבסוף נתפסו כולם והובלו למיידנק, שם רוב משפחתו נספו על קדוש ה'. בת אחת נצלה עלתה לארץ ישראל קבעה תאריך אזכרה משותף לכל משפחתה כ"ה באייר.

גדלותו של דור המדבר היתה לא רק בזה שהגיעו כולם למדרגת נבואה, אלא שקבלו את התורה מפי הגבורה, דבר שלא היה רק פעם אחת בבריאה. ומה שדיבר ה' עמדם פנים בפנים הלא היתה מדרגה יותר גדולה מנבואה, כי פרחו נשמתם ע"י זה, וזה לא קרה לשום נביא בנבואתו, **מדרגה זו איננה ענין לשעה רק דבר נצחי הוא, כי מי שזכה לרוח הקודש פעם אחת בחייו, הלא איש אחר הוא גם אחר ירידתו, כל שכן מדרגה רמה כזו, וחז"ל אמרו [פרקי דרבי אליעזר מ"א] כי דור זה לא שלטה רימה בהם גם לאחר מיתתו. גם הגוף שלהם נשתנה והיה כעין נשמה, כל שכן הנשמה שלהם, ולכן קראו אותם חז"ל 'דור דעה', כי רק דעה היתה מהותם.**

אחר שנדע כל אלה יפלא בעינינו אותו הטא של בשר תאווה, לא רק מצד האמונה אלא גם מצד התאווה. אף כי לא היה רצון של אכילת דבר אסור, כי מן השמים בקשו שיוותן להם, אבל כמה הוא המרחק מנבואה לאכילה גסה כל המדרגות של הברייתא דרבי פינחס בן יאיר, **פרישות טהרה וגם קדושה הלא הן רק הקדמה לרוח הקודש, וכמה רחוק הוא רוח הקודש מנבואה, רוח הקודש אפשר להשיג גם היום ובכל מקום כמבואר בתנא דבי אליהו, ונבואה היתה רק בבית ראשון ומעט בבית שני וגם אז רק בארץ ישראל, ואדם שהגיע כבר למדרגת נבואה ועוד יותר הרבה איך יחפוץ בבשר תאווה?**

אך לדברינו יובן הדבר, כי הכונה של 'קדושים תהיו' היא להיות תלמיד חכם לא קדוש כמלאך, התורה נתנה לאנשים לא למלאכים, ואם בכח אנושי לעלות גם למדרגה של קדושה ממש, להיות כמשכן ומזבח עד מדרגה של מרכבה כאמרם האבות הן הן המרכבה, אין לו להשאיר כמצב זה כי אז אינו אדם, ולא לו ניתנה התורה, אלא דרך עליה שלו הוא לירד מקדושתו ולחיות איש, תלמיד חכם, וזה היה דרך הנביאים שלא עמדו כל הזמן במדרגת הנבואה, אלא הכינו עצמם אליה בשעת נבואה ואח"כ חזרו להיות אנשים כרצון התורה...

חז"ל אומא הכל מודים נבעצרת דבעינן לכם מ"ט יום כנגד שנתנה תורה לישראל, שונה מכל המועדים שיש בהם 'כולו לשם' או חציו לשם, ורק בשביל התורה זה הראשון לקבלת התורה, לא תהיה שום שייכות לחיים של 'לכם' כולו לה' היא?

אלא שחיים אלה היו הכשרה של קדושה הראויה לדור דעה, נחיצות הכשרה זו הכינו דור דעה וקבלו את המן באהבה, אף כי כמה חלקי תורה חסרים על ידו, כל הענין של 'זהה מחניך קדוש' בטל באכילת מן, כי מכנים ואינו מוציא הוא. ואם רצו לקיים מצוה זו הוכרחו לקנות ירקות משכני האומות העולם. ומצוות רבות כאלו חסרו להם. **ובכל זאת קבלו מדרגת קדושה באהבה כדי להכנס לארץ ישראל, ששם יחיו כבני אדם ויקיימו המצוות התלויות בארץ.** אך כעבור שנה תמימה ויותר בהכשרה של קדושה, וכבר עמדו להכנס לארץ מצאו עצמם כבר מוכשרים לקיים התורה שנתנה לאנשים ובקשו שיוותן להם ה' בשר לאכול, עוד לא בקשו לבטל את המן לגמרי, אבל להוסיף על זה גם 'מאכל אדם' חפצו עד מאוד. החטא שלהם היה במה שמעו מעט בחשבון, טעות של כמה שעות או של יום אחד לא יותר, כי עומדים היו להכנס מיד לארץ ללא חטא זה...

מזה אנו למדים... כי אין לאדם למהר לעזוב את ההכשרה של פרישות או קדושה טרם ידע ברור כי מוכשר הוא כראוי, הקדמה של יום או שעות כבר גאוה היא ותוכל להביא גם את האדם היותר גדול לידי חטא ותאווה חלילה. עכ"ל הרב אברהם גרודזינסקי זצ"ל הי"ד.

בספרו **תורת אברהם** נקבעו ונטבעו עפ"י כתיבותיו עצמו. הספר שמחולק לשנים, חלקו הראשון נשלח לארץ ישראל עם אחרון התלמידים שעזבו את סלבודקה עם פרוץ מלחמת העולם השנייה. והחלק השני הוא המאמרים שפורסמו בירחון **'כנסת ישראל'** ירחון תורני שיצא בוילנא בעריכת הרב **משה קרליץ** (אחיו הצעיר של החזון איש זצ"ל).

והספר שהינו תורת וציור בעליו מתואר ע"י המביאים לבית הדפוס, כמתואר בפתחתו: **כל דבריו בנויים על סוגיות הש"ס והראשונים ז"ל, מגמתו לחשוף את ההלכה שבאגדה...** רוב המאמרים הנדפסים בספר זה דומים מצד המבנה שלהם לשעוריהם של ראשי הישיבות: קושיה ותירוץ לכאורה, סתירת ה'לכאורה' הצבת היסוד וביסוסו בראיות... [המחבר] כשם ששלט על כוחות נפשו כך שלט על כח מחשבתו... האור הבוקע מתוך בירורי הלכות אלו, הוא אורו של האדם הגדול בעל הצלם אלקים אשר אין גבול ללבו להשיג טוהר ולחונן חסד, זוהי תורת האדם אשר קיבל מרבו **רבי נתן צבי פינקל** זצ"ל.

ואם ספר זה מצד אחד הוא בירורי הלכות – הוי דומה לו, הרי הוא השתפכות פיוטית של כיסופי עליה מאידך, הפותחת ומתארת שוב ושוב לפנינו את עולמו הנפלא של האדם הגדול יציר כפיו של הקב"ה. והוא קסם הספר אשר בו ההלכה והשירה יורדות כרוכות אל תוך עולמנו ומרוממות אותנו ומושכות אותנו וכובשות מח ולב יחדיו. ע"כ חלק מדברי פתיחת הספר. שיצא לאור ע"י כולל תורת אברהם שבנו הרב יצחק זצ"ל כאמור עמד בראשו.

החנייות והמסעות על פי ה' לרמז על התורה שטמונה בהם

עליפי ה' יחנו ועליפי ה' יפעו את־משמרת ה' שְׁמָרוּ עֲלֵיפֵי ה' בְּיַד־מִשְׁחָה (מ' כ"ג)

במנחת יצחק לרב יצחק וייס⁶ זצ"ל בפרשתנו כותב לבאר וזלה"ק:

כבר עמדו המפרשים על כפילויות הלשונות, וכן אומרו את משמרת ה' שמרו ושהיה על פי ה' ביד משה, מי ידע בכל אלה? ועיין באלשיך הקדוש מה שכתב בזה. וי"ל שבא הכתוב כאן לגלות ענין מסעות בני ישראל וחנייתם במדבר שהיה לצורך גדול, כמבואר במכילתא (בשלח) לא הביאן הקב"ה דרך פשוטה לארץ ישראל אלא דרך המדבר, אמר הקב"ה אם אני מביא עכשיו ישראל לארץ, מיד מחזיקים אדם בשדהו וכרמו והן בטלים מן התורה, אלא אקיפם במדבר ארבעים שנה שיהיו אוכלין מן ושותין מי הבאר והתורה נכללת בגופן [ע"ב עפ"י המכילתא]. וביאר מרן [הרב יואל טייטלבוים אדמו"ר מסאטמר זצ"ל] בדברי יואל (בשלח מאמר א' אות כ' עמ' של"ג) ששדדור המדבר שהיה כלול בהם שרשי נשמות ישראל מכל הדורות, השיגו כל אחד ואחד החידושים השייכים לשרש נשמתו, וכל מה שעתידי להתחדש בה עד סוף כל הדורות הם בנויים על יסוד הקבלה שקבלו דור הראשון ממשה רבינו ע"ה, ולכך היה צורך שכל הדור ההוא יעסקו בתורה כדי שיתגלה על ידם כל חלקי התורה.

והוא שבא הכתוב לומר על פי ה' יחנו ועל פי ה' יפעו, בדרך שפירש הערבי נחל (שלח דרוש א') דלכאורה הקשו הלא חוץ לארץ אינו סובל קדושת המקום של הקרבת קרבנות ואיך הקריבו קרבנות במשכן כל ארבעים שנה במדבר, ותירצו שבכל מקום שהיה חנייתם שם כל עשר קדושות של ארץ ישראל. וזה שנאמר על פי ה' יחנו וגו' כי נודע שהקדושה השוכן בארץ ישראל הוא מדת מלכות, ונודע שמדה זו נקראת פה' כמבואר במאמר 'פתח אליהו' מלכות – פה קרינן לה, ולכן אמר על פי ה' יחנו רוצה לומר שחנייתם היה על מקום הנקרא פ' ה', ולא זו בלבד אלא גם על פי ה' יפעו, שבעת המסע שלהם היו ג"כ במקום הנקרא פ' ה' מדת מלכות פה. והוא הרמז לתושבע"פ שנתגלה לבני ישראל במסעיהם וחנייתם במדבר לכל הדורות הבאים.

וזהו גם אומרו על פי ה' ביד משה, כי יד' רומזת על עסק תושבע"פ כדרשת חז"ל (ב"ק צ"ב ע"א) על הפסוק (דברים לג ז') ידי רב לו. וכדרך שפירש בחת"ם סופר על התורה (בפסוק זה) הפסוק בתהלים (כ"א ט') תִּמְצָא יָדְךָ לְכָל־אֲבִיךָ יִמְיָנְךָ תִּמְצָא שְׁנֵאָיֶךָ, כי זה תלוי בזה שע"י שהלכה כמותו בכל מקום כמו שאמרו חז"ל (סנהדרין צ"ב ע"ב) וה' עמו – שהלכ עמו כמותו, שהוא מרומז בלשון יד כדרשת רז"ל הנזכר, ע"י זה נצח

⁶ הרב יצחק וייס זצ"ל (ח' אדר א' תרס"ב גליציה – י"א בסיון תשמ"ט ירושלים). אביו היה חסיד זידיטשוב אולם משפחתו היתה מקורבת גם לחצר בעלזא. בהיותו בגיל ט"ז קיבל סמיכה להוראה מרב חיים אלעזר שפירא אדמו"ר ממונקטש (המנחת אלעזר) וכעבור שלש שנים התווספה לו סמיכת ידיו. נסמך גם מהרב מאיר אריק, והגאון מראדושמילא הרב שמואל אנגל (שו"ת מהר"ש) הרב שמעון גרינפלד (שו"ת מהרש"ג) מגדולי הוראה בתקופה ההיא. נשא בגרוסוורדיין (רומניה) חותנו הרב פנחס צימבטבוים ששימש כאב"ד בעיר, הכניסו כדיין. למד חברותא עם הרב יהודה הורביץ מדז'יקוב כשש שעות מידי יום (מן הענין לציין כי דרכיהם נפרדו ונפתלו, הרב יהודה גם עבר מוראות השואה וניצל, אך לא זכה להקים דור המשך, היה צדיק גדול ובקי גם בתורת החת"ם סופר זע"א. נפטר באותו יום בדיוק של הרב יצחק וייס, בלונדון ב"א בסיון תשמ"ט. קויים בהם ב'חיהם ובמותם לא נפרדו כפשוטו).

את קורותיו בשואה העלה בקונטרס פרסומי ניסא שצירפו בסיומו של החלק הראשון (מתוך עשרה שיצאו. כך י"א מערכת המנחה מפתחות וסימנים נוספים) של ספרו הגדול שו"ת מנחת יצחק, אותו כתב בצורה מרתקת וחיה, תיאור סאת היסורים ואלומות ההשגחה בענני אופל ההסתר. לאחר השואה בה איבד את אשתו חזר לעירו ועסק בחיתר העגונות, שהיתה סוגיה שזעקה לשמים מדמם של הנרצחים שבחלקם הגדול לא נודעו פרטים מדויקים על מקום וזמן הירצחם. בשנת תשי"ח עבר ללונדון בעצת הגאון מטשבין הרב דב בעריש וייזנפלד, שם מונה לעמוד בראש בית הדין. בשנים אלו עסק בהוראה, ולמעשה כל חייו היה מהפוסקים היושבים ראשונה במלכות התורה בדור שלאחר השואה. בשנת תש"ל לאחר פטירת הרב פינחס אפשטיין זצ"ל אב"ד העדה החרדית, נקרא לשם ע"י האדמו"ר מסטמאר הדברי יואל שהכירו מהתקופה לפני השואה והיה עמו בקשר. עלה לירושלים ושימש כסגן ראש העדה החרדית של הרב יונגרייז זצ"ל, כשנפטר בתשל"ב התמנה לגאב"ד עד הסתלקותו.

חידושי עה"ת כתבם בקצרה, בסוף חלק שלישי ורביעי של השו"ת. בשנת תשנ"ז נערכו מחדש כל דברי האגדה שלו ויצאו בשלשה כרכים מנחת יצחק עה"ת ומועדים. מהדורה חדשה נוספת ממנה נערכו הדברים לעיל נדפסה בירושלים תשע"א. בסוגיית החצוצרות הנמצאות בפרשתנו, ראה בספרו הגדול שו"ת מנחת יצחק ח"ג סימן כ"ב.

דברים אלו נכתבים ונערכים בעצמו של יום הסתלקותו (ושל חברו הרב יהודה הורביץ זצ"ל) עש"ק פרשת בהעלותך י"א בסיון תשפ"ב. עריכת הגליון בחסד ה' יתברך ובטובו ע"י יהודה יעקב ברקאי תל ציון כוכב יעקב יע"א 0526514000

בכל מקום ע"ש. והוא אשר כפל ואמר על פי ה', מדת מלכות פה, שהוא מורה על עסק תורה שבע"פ. עכ"ל
הרב יצחק וייס במנחת יצחק זצ"ל.

חלוקת ספר במדבר בפורעניות, רמז לפורעניות בשואה

בספר שפתי שלמה לרב שלמה זלמן אונסדורפר⁷ זצ"ל הי"ד כותב בפרשתנו (היא היחידה שנשתירה
מדרשותיו לחומש במדבר). בתחילת המאמר כתב המחבר ותיאר את זמן אמירת הדרשה וזל"ק:

תש"ג, בהעלותך, בשעת גזירה וגירוש בעירנו רחמנא ליצלן, ה' יתברך ירחם עלינו.

פרשת ויהי בנסוע חשוב לספר בפני עצמו ומחלקת את ספר 'במדבר' לשני חלקים [עפ"י בראשית רבה ס"ד
ח]. וגם אצלנו היה הפרשה הזו המפסקת בין פורענות לפני שנה בזו הפרשה י"ח בסיון רביעי לסדר 'בהעלותך
תש"ב, שנחלקה קהלתנו הקדושה, וחלק גדול, רוב מנין וגם רוב בנין, תלמידי חכמים צדיקים שנעתקו מכאן
בגזירת הצר הצורר ימ"ש לארץ הדמים פוילען [פולין]. וג"כ 'בוכה למשפחותיו' [פרשתנו י"א י'] משפחות
שנחלקו לשתים, בכיה לדורות הוקבע⁸, ה' ירחם. והם הלכו באמונה כי 'על פי ה' יסעו בני ישראל' כי יודעים
היו שזו גזירה מן השמים, אבל אנו בטוחים בחסדי המקום אשר ענן ה' עליהם, וגם בהיותם בארץ אויביהם
לא מאסתים¹⁰, ושומר ישראל לא ינום ולא ישן.

וזה רמז על שני נזי"ן בפרשה, כדאיתא בגמרא (שבת ק"ד ע"א) נז"ן כפוף נאמן, ונאמן פשוט¹¹. כי באמונה
זו הולכים כפופים לפני צר, ובודאי ה' יתברך נאמן בהבטחתו, פשוט שעוד יוליד אותנו קוממיות לארצנו.

⁷ הרב שלמה זלמן אונסדורפר הי"ד (תרמ"ח-ר"ח מרחשון תש"ה) אביו הרב מרדכי אריה הי"ד שימש כשו"ב (שוחט ובודק) ומו"צ
בעיר גוטא, היה ת"ח מופלג. אמו הרבנית הצדקנית מרת חיה שרה. הוריו שניהם הועלו על המוקד בכ"ג בסיון תש"ד.
למד בישיבת גאלאנטא אצל הרב יוסף צבי דושינסקי זצ"ל, לימים עלה לירושלים ונתמנה לאב"ד העדה החרדית. וכן למד אצל הרב
עקיבא סופר (הדעת סופר) נינו של החת"ם סופר. בעת כהונתו בעיר ואם בישראל פרשבורג, לבו בער כאש להרבצת תורה, לא היה
שום חילוק, לפעמים למד שער בעיון בהלכה עם בחורים מופלגים, ולפעמים למד משניות או חומש ורש"י, הכל כוונתו לשם שמים.
העיר פרשבורג שהיתה כידוע עיר גדולה, הרב שלמה זלמן במדותיו הנעלות וחכמתו הנפלאה עמד לנס וליועץ לכל דבר גדול וקטן.
וכפי תיאור בנו (הרב שמואל אלכסנדר זצ"ל מביא הספר לדפוס) מימיו לא ראה את אביו ח"ו כבעס או בהקפדה, ואף לא בתוך
ביתו, הכל בשפה נעימה המתקבלת. תמיד היה מקדים שלום לכל אדם. ומוסיף לספר בנו: פעם בליל שבת קודש פגשו ת"ח ואביו
הקדים לו ברכת 'גוט שבעס' אך הוא לא ענה, וכך היה כמה פעמים. עד שפעם שאל את אביו, מדוע לך להקדים לו שלום, הרי אינו
משיב? ענה לו אביו: עלי לעשות את שלי ולהקדים שלום לכל אדם, ומסתמא הוא עסוק בלמוד משניות בעל פה, ולא רצה להפסיק.
כי תמיד היה דן לכף זכות!

נכון בכך דרשות מופלא. והיה מכין דרשותיו בכתב, ולעיתים היה מוסיף אח"כ ומציין שדברים אלו לא נאמרו בדרשה. ובתחילת
הדברים היה רושם: יהא חלקי ממזכי הרבים, יהא רעוא דאימא מילתא דתתקבל [יהי רצון שאומר דברים שיתקבלו] וכדומה. הוריו
שזכו לאריכות ימים עד שעלו על המוקד כנזכר בתחילת הדברים לעיל, כבדו עד למאוד. אחד הספורים המרטיטים אודות מצוה זו.
בשנת תרצ"ב לערך נדמנה לו אפשרות לבקר בארץ ישראל, בשבת האחרונה לפני נסיעתו המתוכננת נפרד לשלום מקהילתו עד חזרתו.
כפי שחשב בתחילה, אך במוצאי שבת בפתחו את תיבת המכתבים מצא מכתב שקיבל מהוריו ובו אמו מבקשתו מאוד להודיעה מיד
לכשיגיע לארץ ישראל כיוון שכל משך נסיעתו תהא שרויה בדאגה אודות מצבו, מכיוון שהיא באופיה היתה רגישה מאוד. משראה
כך, ביטל מיד את נסיעתו שכל כך שמח לקראתה, וכל זאת כדי למונע מאמו צער ודאגה כל שהיא. ע"כ מדברי ההקדמה של מוציא
הספר מכת"י בנו של המחבר הרב שמואל אלכסנדר זצ"ל. (הוא ניצל מגיא ההריגה מכיוון שיצא ללונדון)

מוסיף מלקט ועורך הדברים, סיבבה ההשגחה ובימים שהכרתי לראשונה את הספר התקשרתי עפ"י טלפון שהיה רשום בספר
שראיתי במאגר אוצר החכמה, על מנת לנסות להשיג את הספר עצמו, מתוך חיבת הקודש לספרים שקבלתי מאבי מורי ז"ל שכזכור
היה אוד מוצל מאש בעצמו. מתוך השיחה התברר שהגעתי לנכד של מחבר הספר שעלה לפני כמה שנים לארץ ישראל, הרב שלמה
זלמן אונסדורפר שליט"א (ע"ש המחבר). הוא סיפר לי סיפורו של ספר, וכך עפ"י תיאורו: בעת שלקחו את סבו מחבר הספר בהגוריה
לאיסוף לשלחם למחנות ההשמדה, דברי התורה עדיין לא הודפסו והיו בכתבי יד. הוא הטמין אותם בקופסא בקרקע מחוץ לביתו.
לאחר שנסתיימה המלחמה דודו הרב שמחה בונם זצ"ל שב למקום מגורי הוריו ומצא שרידי כתיבותיו שרבים מהם נאבדו לעולמים.
ולמרות הגשמים וכל המפריעים נצלו באורח פלא הגליונות מהם נערך הספר לדפוס. חלפו שנים רבות רק בשנת תשל"ב יצאה מהדורה
ראשונה, והשניה החדשה בתשס"ח.

⁸ עפ"י תענית כ"ט ע"א: 'ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא' [במדבר שלח י"א ד']. אמר רבה אמר רבי יוחנן:
אותה לילה ליל תשעה באב היה. אמר להם הקדוש ברוך הוא: אתם בכיתם בכיה של חנם - ואני קובע לכם בכיה לדורות.

⁹ בפרשתנו (בהעלותך ט') י"ח) על"פ ה' יסעו בני ישראל ועל"פ ה' יחנו כל ימי אשר יסעו על המשכן יחנו.

¹⁰ עפ"י בחקותי (ויקרא י"ח מ"ד) וְאִתְּצִיזְתָּ אֶת הַיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אֲבִיכֶם לְאִמָּאֲסָתִים וְלֹאֲנִעֲלִיתֶם לְכֹלֶתָם לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתְּם כִּי אֲנִי ה'

אֱלֹהֵיכֶם.

¹¹ הגמרא (שבת ק"ד ע"א) דורשת את אותיות הא'-ב' את אות נז"ן היא דורשת כמובא בדברי הרב לעיל במאמר.

נז"ן כפופה נז"ן פשוטה - נאמן כפוף נאמן פשוט... לישנא אחרנא - סימנין עשה בתורה ... צד"י כפופה וצד"י פשוטה - צדיק כפוף
צדיק פשוט. היינו נאמן כפוף נאמן פשוט!

פירש רש"י ד"ה נאמן כפוף: אדם כשר צריך להיות כפוף ועניו, וסופו להיות פשוט וזקוף לעולם הבא.

וַיֹּאמֶר ה' שׁוּבָה רַבּוֹת אֵלַי יִשְׂרָאֵל¹², שִׁשׁוּבוּ הַנְּדָחִים בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן. וְנִזְכְּרָתֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם וְנִשְׁעָתֶם מֵאֲוִיבֵיכֶם¹³, אֲכִי"ר.

וְעוֹד רִמּוֹ, נו"ן הַפּוּכָה, לְרִמּוֹ 'נון' הוּא לְשׁוֹן 'דָּגִים', וְכִמוּ דָּגִים אֵין חִיּוֹתָן רַק בְּמִים וְלֹא חוּץ לָזֶה¹⁴, כְּמוּ בֶן יִשְׂרָאֵל, אֵין חִיּוֹתָן רַק ע"י הַתּוֹרָה, וְכֵאן שֶׁנִּסְעוּ מִהֵר ה' הוּא כְּמוּ נו"ן הַפּוּכָה. עַכ"ל הָרַב שְׁלֵמָה אֹונֶסְדּוֹרֶפֶר זצ"ל הִי"ד.

הַגְלִיּוֹן נִלְקֹט וְנִעְרָךְ בַּחֲסֵד ה' יִתְבָּרַךְ ע"י יְהוּדָה יַעֲקֹב בִּרְקָאִי תֵל צִיּוֹן כּוֹכַב יַעֲקֹב יַע"א 052-6514000 YBARKAI6@GMAIL.COM

¹² עפ"י פִּרְשָׁתֵנוּ (בַּהֲעֻלּוֹתָי י' ל"ה-ל"ו) וַיְהִי בְּנִסְעֵי הָאָרֶץ... וּבְנִחָה יֹאמַר שׁוּבָה ה' רַבּוֹת אֵלַי יִשְׂרָאֵל.
¹³ בַּפִּרְשָׁתֵנוּ (בַּהֲעֻלּוֹתָי י' ט') וְכִי־תָבֹאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל־הַצָּר הַצָּרֵר אֲתֹכֶם וְהִרְעַתְכֶם בְּחַצְרֹת וּנְפֹתֵיכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם וְנִשְׁעָתֶם מֵאֲוִיבֵיכֶם.

¹⁴ נִרְאֶה שִׁסּוּד דְּבָרָיו עִפ"י בְּרֻכּוֹת (ס"א ע"ב): תֵּנוּ רַבֵּן: פֶּעַם אַחַת גִּזְרָה מַלְכוּת הַרְשָׁעָה שֶׁלֹא יַעֲסֻקוּ יִשְׂרָאֵל בַּתּוֹרָה, בֹּא פְּפֹס בֶּן יְהוּדָה וּמִצְאֻ לְרַבִּי עֲקִיבָא שֶׁהִיָּה מְקַהֵל קִהְלוֹת בְּרַבִּים וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה. אָמַר לֵיה: עֲקִיבָא, אֵי אַתָּה מוֹתִירָא מִפְּנֵי מַלְכוּת? אָמַר לוֹ: אֲמַשּׁוּל לָךְ מִשָּׁל, לְמָה הַדָּבָר דּוֹמָה - לְשׁוּעַל שֶׁהִיָּה מִהֶלֶךְ עַל גֵּב הַנְּהָר, וְרֹאֵה דָּגִים שֶׁהִיוּ מִתְקַבְּצִים מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, אָמַר לָהֶם: מִפְּנֵי מָה אַתֶּם בּוֹרְחִים? אָמְרוּ לוֹ: מִפְּנֵי רִשְׁתוֹת שֶׁמִּבִּיאִין עֲלֵינוּ בְּנֵי אָדָם. אָמַר לָהֶם: רְצוֹנְכֶם שֶׁתַּעֲלוּ לִיבְשָׁה, וְנִדּוּר אֲנִי וְאַתֶּם כֶּשֶׁם שֶׁדָּרוּ אֲבוֹתַי עִם אֲבוֹתֵיכֶם? אָמְרוּ לוֹ: אַתָּה הוּא שְׁאוּמְרִים עֲלֵיךְ פֶּקֶח שְׁבָחִית? לֹא פֶקֶח אַתָּה, אֲלֵא טֶפֶשׁ אַתָּה! וְמָה בְּמִקוֹם חִיּוֹתָנוּ אֲנִי מוֹתִירָאִין, בְּמִקוֹם מִיתָתָנוּ עַל אַחַת כְּמָה וְכִמָּה! אֵף אֲנַחְנוּ, עֲכָשִׁיו שְׁאוּנוּ יוֹשְׁבִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, שְׁכַתּוֹב בֵּה כִי הוּא חֵיד וְאֵרֶךְ יָמֶיךָ - כִּךְ, אִם אֲנוּ הוֹלְכִים וּמִבְטָלִים מִמֶּנָּה - עַל אַחַת כְּמָה וְכִמָּה.